

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum
nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas
ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor
priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod.
Cantero Et Gul. Coddaeо Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCCLX

Actus primi scena sexta

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1094

Χαρδάνη δι' ἡμέρας,

Βρεκεκεκέξ, κοάξ, κοάξ.

ΔΙΟΝ. Τύτω γέ τι μηστε.

ΧΟΡ. Οὐδὲ μιν ὑμᾶς σὺ πάντως.

265 ΔΙΟΝ. Οὐδὲ μιν ὑμεῖς γε δή με

Οὐδὲ ποτε κεκράξομεν γέ,

Καὶ με δέι δί' ἡμέρας,

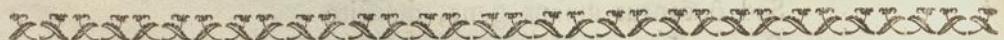
Ἐώς ἀντὶ ὑμῶν Ὀπικρατῆσσος τῷ κοάξ.

ΧΟΡ. Βρεκεκεκέξ, κοάξ, κοάξ.

270 ΔΙΟΝ. Ἐμελλον ἄρα πάντειν πάθ' ὑμᾶς γέ κοάξ.

ΧΑΡ. Ω πάνε, πάνε, ωρχεβαλόν τῷ κωπίῳ.

Ἐκεῖνοι, χρίδος τὸν καῦλον. ΔΙΟΝ. Ἐγε δὴ τῷ βολώ.

ACTUS PRIMI

ΔΙΟΝΤΣΟΣ, ΞΑΝΘΙΑΣ, ΙΕΡΕΤΣ.

Ο Ξανθίας, πάντα Ξανθίας; ή Ξανθία;

ΞΑΝΘ. Ιαῦ. ΔΙΟΝ. Βάδιζε δένθρο. ΞΑΝΘ. Χαῖρ, ὁ δέσποτα.

275 ΔΙΟΝ. Τί δέι τάνταυοι; ΞΑΝΘ. Σκότος καὶ βόρεος.

ΔΙΟΝ. Κατέδεις δι' πά τε τεῖς πατραλοίας αὐτοθι,

Καὶ τεῖς ὄπιογκες, δι' ἐλεγεν ἥμιν; ΞΑΝΘ. Σὺ δ' εἰ;

ΔΙΟΝ. Νη τὸ Ποσειδῶν, γωγε, καὶ ταῖς γ' ὄρῶ.

Ἄγε δὴ πέρι φρεσίδων; ΞΑΝΘ. Προσέργα βέλπεται ναῦν,

280 Ως δέ τοπος ὁ τόπος ἐπίν, εἴ τα δηεία

Τὰ δεῖν ἔφασκ ὄκεντος. ΔΙΟΝ. Ως οἰμώξει.

Ηλαζονόβεστ', ἵνα Φοεηθέιν ἐγώ,

Εἰδὼς με μάχμον ὄντα, Φιλοπιμόδην.

Οὐδὲν γέ τω γαῦρον ἔστι, ὡς Ἡρακλῆς.

285 Εγὼ δέ γ' θεξάμινος ἀντίτυχεν πη,

Δασεῖν τὸ ἀγάνιον ἀξιόν πέριδός.

ΞΑΝΘ. Νη τὸ Δία καὶ μιν αἰσθάνομεν φόβον πνόσ.

ΔΙΟΝ.

vf. 261. Διὰ ὑπέρας] Sic διὰ νυκτὸς, τοτα πολέ. Atheneus VII. p. 276. εἴτα πάντα διετυπουμεν περισύττα δύντα; ίστας διὰ νυκτὸς, ἀσφάλεια Χαρίσιος Αριστοφάνεις οὐ Αιολοφίνων εἶτε ἔτος λέγεται, εἰτει, διὰ ὅλης τῆς νυκτὸς. Sic διὰ τε, τοτο anno, in Vespis vf. 1053.

vf. 270. Ἐμελλον ἄρα] Vide ad Nubes vf. 1305.

vf. 271. Παραβαλόν τῷ κωπίῳ] Vide supra ad vf. 180.

vf. 277. Οὖς ἐλεγεν] Nempe vf. 149.

vf. 278. Καὶ νυν γέ ὄφα] Spectatores intelligit. In Nubibus vf. 1092. καὶ τὸ θεττάνη εἰποτεροι πλεῖς συντριψτοι, deinde alter: καὶ δὲ συντριψτοι προτι prior: τι δειτ' ὄφας; alter: πολὺ πλεῖον, νῦν τεῖς θεττάνης, τεῖς εὐρυτράπελος. Infra etiam hic in Ramis vf. 789. spectatores intelligit, cum dicit: paucos esse bonos apud inferos, μάστιξ ἀθέλει. vf. 280.

Capiunt, toto die.

Brekekekex, coax, coax.

BACCH. In isto quidem non vincetis.

CHOR. Neque tu nos certe.

265 BACCH. At nec vos tamen me

Unquam. vociferabor enim,

Si opus sit, vel toto die,

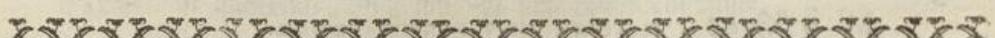
Usque dum vos coaxando superem.

CHOR. Brekekekex, coax, coax.

270 BACCH. Eram tandem vestrum inhibiturus coax.

CHAR. Ohe define, define. appelle navem remo ad littus.

Egredere da naulum. BACCH. Accipe jam duos obolos.

SCENA SEXTA.

BACCHUS, XANTHIAS, SACERDOS.

BACCH. Xanthia! ubi Xanthias? echo Xanthia.

XANTH. Hau. BACCH. Accede huc. XANTH. Salvus sis, here.

275 BACCH. Quid isthic est? XANTH. Tenebrae & caenum.

BACCH. Vidistine ergo alicubi parricidas illic?

Et perjuros, quos nobis dicebat. XANTH. Tu vero non *vidisti*?

BACCH. Imo ita me Neptunus amet, nunc etiam video.

Age nunc quid faciamus. XANTH. Optimum erit nos progredi;

280 Nam iste locus est, ubi feras

Illas horrendas esse dicebat ille. BACCH. Quam valde plorabit.

Praestigias faciebat, ut ego timerem,

Data opera, cum tamen sciat me pugnacem esse.

Nihil enim ferocius Hercule.

285 Ego vero optem in aliquam incidere *feram*.

Et accipere praemium certaminis dignum isto itinere.

XANTH. Atqui profecto sentio strepitum aliquem.

BACCH.

vf. 280. Οὗ τὰ Σηπία] Nempe vf. 143.

vf. 283. Εἰδὼς με μάχιμον θύλα] Res ipsa mox indicabit, quam sit μάχιμος.

vf. 284. Οὐδέποτε γένεται] Euripides in Philoctete: οὐδέ πέπτεται γένεται αὐτὸν ιερόν. ex Scholiis.

vf. 287. Αἰσθάνουσαν τέρπε] Qui per hostilem regionem foli iter faciunt, eos facile *omnes terrent aurae*

& sonus excitat omnis. Sic Polynices apud Euripidem in Phoenissis vf. 275. ἀλλά τις ἔσται; ή αἴσιος φοιβισθεὶς ἀπαρτα γένεται δικαίωσις φαινεται, θάνατος δὲ ικέτεος τοῦτο διασιγνεται χθονίς. Ο βε! Quis iste? an strepitum timemus? Omnia enim periculosa videntur audientibus, quando per hostilem terram pes incedit. Nunc ergo animis opus erit, o Bacche, nunc peccore firmo.

ΔΙΟΝ. Πώ, πώτ'; ΞΑΝΘ. "Οπισθε. ΔΙΟΝ. Ἐξόπισθε νῦν οἱ.
 ΞΑΝΘ. Ἀλλ' ἔτιν σὲ τῷ περίστε. ΔΙΟΝ. Πρόσθε νῦν οἱ.
 290 ΞΑΝΘ. Καὶ μήδ' ὄρῶ, τὴν τὸ Δία, θηλεῖος μέγα.
 ΔΙΟΝ. Ποιῶ π. ΞΑΝΘ. Δεινόν. παντοδεπόν γεννήσαι.
 Τοτὲ μὲν γε βέβη, τινὶ δ' ὄρθις, τοτὲ δ' αὖ γυνὴ
 'Ωρειοτάτη πε. ΔΙ. Πεῖται; Φέρ' εἰπ' αὐτῶι ἵω.
 ΞΑΝΘ. Ἀλλ' ὕκειτ' αὖ γυνὴ τινί, ἀλλ' ἔμι κύνον.
 295 ΔΙΟΝ. "Εμπειρα τοῖνα γ' ἐστι. ΞΑΝΘ. Πυελ γενν λάμπε^{τη}
 'Απαν τὸ περίστεπον, καὶ σκέλος χαλκέν ἔχει.
 ΔΙΟΝ. Νη τὸ Ποσειδῶν, καὶ βολιτίνον θάτερον.
 ΞΑΝΘ. Σάφειδι. ΔΙΟΝ. Ποιδῆτ' αὐτοποίησι; ΞΑΝΘ. Ποιδεῖσαι;
 ΔΙΟΝ. 'Ιερός, αὐτοφύλαξέν με, ἡνὶ δὲ σοι ξυμπότης.
 300 ΙΕΡ. 'Απολάγμεθ', ὁ ναξί Ήρακλεις. ΔΙΟΝ. Οὐ μὴ καλέσεις
 Μ' ὁ ιθρωφ, οἰκετεύω, μηδὲ κατερῆς τένομα.
 ΙΕΡ. Διάνυσε τοῖνα. ΔΙΟΝ. Τέτο δέ γ' ἔτιν θατέρε.
 ΞΑΝΘ. "Ιθ', οὐδὲ ἔρχει; δεῦρο, δεῦρο, ὁ δέσποτε.
 ΔΙΟΝ. Τί δ' ἐπι; ΞΑΝΘ. Θάρρει; πάντες ταχαθὰ πεπεράχαμε.
 305 "Εξεπι δ', ὁστῷ Ηγέλοχ^{τη}, ήμιν λέγειν.
 'Εκ κυμάτων γέ αὐθίς αὖ γαλλίς ὄρῶ.
 'Η μηπεια Φρέδη. ΔΙΟΝ. Κατομοσον. ΞΑΝΘ. Νη τὸ Δία.
 ΔΙΟΝ. Καῦθις κατόμοσον. ΞΑΝΘ. Νη Δί. ΔΙΟΝ. "Ομοσον.
 ΞΑΝΘ. Νη Δί.
 ΔΙΟΝ. Οἴμοι τάλας, ὡς ὠχρίστος', αὐτὸν ἴδωι.
 310 Οδὶ δὲ δείσας περιπορείσθε με.
 Οἵ μοι, πόθεν μοι ταῦτα τὰ κακὰ περιστέπεστε;
 Τίν' αὐτόσαμας θεῶν μὲν ἀπολλύμενοι;
 ΞΑΝΘ. Αἴθερα, Δίος δωμάτιον, η ζέόντα πόδα.
 Αὔλει της ἔνδον.

315 ΔΙΟΝ Οὐτ^{τη}. ΞΑΝΘ. Τί^{τη}; ΔΙΟΝ Οὐ κατίκυσας; ΞΑΝΘ. Τί^{τη};
 ΔΙΟΝ. Αὐλῶν πνοῖς ΞΑΝΘ. "Εγωγε, καὶ δάδων γέ με
 Αὔλει της εἰσέπινθος μυστικωτάτη.
 'Αλλ' ἡρεμεὶ πίνεχτες ἀκροσώμεθα.

ACTUS

ντ. 288. "Οτισθε νῦν οἱ] Servum opponit periculis.
 ντ. 293. Φέρ' εἰπ' αὐτῶν ίε] Cum audit spectrum in
 mulierem formosam esse mutatum, vult adire, quia est
 libidinosus; infra, ντ. 751. ὅσης γε πίνειν εἰδει καὶ βινειν
 μην.

ντ. 300. ΙΕΡ.] Ubi Sacerdotis persona in aliis Edd.
 ibi in Ed. Farrei, Xanthiae.

ντ. 300. 301. Οὐ μὴ καλέσεις — μηδὲ κατερῆς τένομα]
 In Aribus ντ. 1505. σίγα, αὐτὸν με τάνομα.

ντ. 303. "Ιθ' οὐτε ἔρχει.] In Lystrata ντ. 836. Ιθ' οὐτε
 οὐτε οὐτε ἔρχει τὴν οὐτην.

ντ. 305. "Ηγέλοχ^{τη}] Iste fuit histrio Euripidis, qui,
 quod aliquando incepit pronunciasset hunc Euripidis
 verbum in Oreste 279. εἰν κυνίταν γειδει αὐτον γα-
 ληγέροια, ita ut auditores nescirent utrum γαλῆν, μυστι-
 λαμ, dixisset, an vero γαλῆν, quod est pro γαλῆν
 tranquillitas maris; Comiciis ludibrio fuit, ut testatur
 Scholiares Comici ad hunc locum, & Scholiares Eu-
 ripidis ad praedictum verbum; quorum posterior ad-
 ducit Stratidis locum talem: καὶ τὸ μέν οὐλῶν εἰν
 λησθει μετάν Εύριπιδε. οὐ δέ δέσμης διζητάτον δί-
 ονταστος ορίσιν, Ηγέλοχον Κουνάρη μισθωτάμεν^{τη}, τὰ
 περάτα

- BACCH. Ubi est? ubi est? XANTH. Pone. BACCH. Pone igitur eas.
 XANTH. Sed est ante nos. BACCH. Praecede igitur.
 290 XANTH. Atqui video profecto belluam magnam.
 BACCH. Qualis est? XANTH. Horrenda. nam in omnes species se vertit:
 Modo enim fit bos, modo mulus, modo mulier
 Pulcherrima. BACCH. Ubi est? age, accedam ad eam.
 XANTH. Sed non amplius mulier, verum canis nunc.
 295 BACCH. Ergo spectrum est. XANTH. Sane igni coruscat
 Tota facie, & crus alterum aereum habet.
 BACCH. Ita profecto, & stercoreum alterum.
 XANTH. Scias hoc ita esse. BACCH. Quo me ergo convertam? XANTH.
 Quo vero ego?
 BACCH. O Sacerdos serva me, ut sim compotor tuus.
 300 SAC. Peribimus, o rex Hercules. BACCH. Ne me appelles,
 Mi homo, obsecro, neu nomen meum indices.
 SAC. O Bacche igitur. BACCH. Istud multo minus altero dixeris.
 XANTH. Perge qua is. Huc ades mi Here.
 BACCH. Quid est? XANTH. Bono animo es: optime nobiscum agitur.
 305 Licet enim nobis dicere, ut Hegelochus dicebat:
 Post fluctus enim rursus γαληνί δρῶ, tranquillitatem cerno.
 Spectrum disparuit. BACCH. Jura. XANTH. Per Jovem juro.
 BACCH. Iterum jura. XANTH. Per Jovem. BACCH. Jura. XANTH. Per Jovem inquam.
 BACCH. Hei misero mihi! ut expallueram viso spectro.
 310 At iste exterritus plus quam ego expalluit.
 Hei mihi! unde mala ista mihi accident?
 Quemnam deorum dicam me perditum ire?
 XANTH. Aetherei Jovis aediculam, aut temporis pedem.
Intus aliquis tibia canit.
- 315 BACCH. Hens tu. XANTH. Quid est? BACCH. Non audivisti? XANTH. Quidnam?
 BACCH. Tibiam inflari. XANTH. Ita ego sane, & quidem taedarum me
 Aura quedam affavit.
 Sed tacite nos occultemus & auscultemus.

SCENA

*πρᾶτος η ἵπται λέγειν. & alia quidem carmina Euripidis
 non curavi; sed is drama elegantissimum disperdidit Ore-
 stem; cum Hegelochum Cinyari filium conduxisset ad reci-
 tanda primaria carmina. Uterque Scholia festes adducit
 hunc Samyriionis locum: τι δὲ γενόμενος sic οὐκ εὐδό-
 συμε; οὐδὲ εἰ γενόμενος γαλῆ. διὸ Ηγελοχή μὲν πανώ-
 τους οἱ Τετράγονοι τὸν δέκατον οὐδὲ τὸν εἰκοστόν
 γαλῆς κατέτοντο γαλῆς αὐτοῖς τὸν γαλῆν δέκατον. Quid siam,
 ut in forenum aliquod intrem? age, quid si siam γαλῆ?
 Sed Hegelochus Tragicus me indicaret; exclamaretque iste
 apud inimicos meos: Ex fluctibus enim rursus video γαλῆ.*

qui locus satis facetus est.
 v. 313. Λέθιψα] Vide supra v. 100.
 v. 317. Λόρα τις εἰσίτωντος] Euripidis Scholia festes ad
 Hecub. v. 444. citat hunc versum, ut probet in voce
 αὔρα posteriore syllabam quandoque esse longam;
 sed ibi minus recte videtur sic legi: αὔρα τις εἰσίτων-
 τος μυστητάτην.
 v. 318. Άλλος διεισει πλέξαντος] Sophocles in Ajace
 v. 170. τοῦτο δὲ ισάτοντο εἰ σὺ φαστος, στρυγό πλέξιαν
 δενοντο. forte mox, si tu appareret, se tacite ocularent
 muti. Vide ad Vespas v. 1483.

Φεγγός Φεγγός

A C T U S P R I M I

ΧΟΡΟΣ ΜΤΣΤΩΝ, ΞΑΝΘΙΑΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

- 320 Ι' Ακχ', ω "Ιακχε.
"Ιακχ', ω "Ιακχε.
ΞΑΝΘ. Τέτ' ἐπ' σκένο, δέσποι, οἱ μεμυημένοι
Ἐνταῦθα πε πάζοι, ἐς ἔφερξε νέν.
"Αἰδεσιν ἐν τῷ Ιακχο, ὃντος Διαγέρας.
ΔΙΟΝ. Κάμοι δοκεσιν. ἡσυχίας τοίνυν γ' ἄγει
325 Βέλπον τέλι, ὡς ἀν εἰδῶμεν σαφῶς.
ΧΟΡ. "Ιακχ', ω πολύπιμύτοις
Ἐδραις σύμβατοι νούν.
"Ιακχ', ω "Ιακχε,
Ἐλθὲ τούδ' αὐτὰ λειμῶνα χορέουσα,
330 Οσίας ἐσ Θιασώτας,
Πολύκαρπον μὴ πιάσαν
Αμφὶ κρατὶ σῷ βερύνα
Στέφανον μιέσταν.
Θερσεῖ δὲ ἐγκατακρύσσω
335 Ποδὶ τὰν ἀκόλαστον
Φιλοπάγμονα πρᾶν,
Χαείτων πλεῖστον ἔχεσσαν
Μέρος, ἀγγίνοι, ιερά,
Οσίας μάζας χορείαν.
340 ΞΑΝΘ. Ω ποτνια πολυπίμυτε Δήμητρος κόρη
Ως ήδυ μοι φροσέπινθε χοιρέων κρεῶν.
ΔΙΟΝ. Ούκαι ἀπέμενες ἔξεις, οὐ πού χορδῆς λάγης.
ΧΟΡ. Εγειρε Φλογέας λαμπάδας· σὸν χερσὶ γὰρ οἵκεις
345 Τινάσσων Ιακχε,
Νυκτέρες πελεκτὶς Φωσφόρος ἀστέ,

ν. 321. Τέτ' ἐσ έπεινο] In Acharnens. v. 41. τέτ' ἔπεινον λεγον Hippocrates Epist. 12. initio: τέτος ἔπεινον, Δημητρίτης, ἐπερ αινδζομεν. Hoc illud est, Demagete, quod nos conjiciebamus.
ν. 323. οὐ πε πάζοις] Ironice, ut dicit Scholia-

stes ex auctoritate Aristarchi; nam Diagoras erat atheistus, & non cantabat nec celebrabat deos. Vide in Avibus ad v. 1073.

v. 330. Θιασώτας] Vide ad Nubes v. 508.

v. 331. Τινάσσων ἀμφὶ κρατὶ — σιφανος] Etiam Bacchantes

SCENA SEPTIMA.

CHORUS MYSTARUM, XANTHIAS, BACCHUS.

- 320 **C**hor. Jacche, ô Jacche!
Jacche, ô Jacche!
- X**ANTH. Hoc illud est, Here, nimirum initiati
 Hic alicubi ludunt, quos nobis narrabat.
 Nam Jacchum cantant, quem Diagoras solebat.
- B**ACCH. Et mihi ita videntur, igitur silentium habere
 Optimum est, ut rem perspicue sciamus. (*cognoscamus*)
- C**hor. Jacche, ô qui sanctissimas
 Sedes hic incolis (*habitas*:)
 Jacche, ô Jacche,
 Veni, ut tripudies in isto prato,
- 330 **A**d sacrum coetum:
 Quatiens illam, quae multis fructibus
 Pullulat circa caput tuum,
 Coronam myrti:
 Et audaci saltans
- 335 **P**ede liberam illam &
 Jocosam, quae tuum decus est
 Gratiarum & leporum plurimum
 Habens, illam inquam sacro sanctam
 Choream inter sanctos mystas saltans.
- 340 **X**ANTH. O veneranda & sanctissima Cereris filia:
 Quam suavis odor porcinae carnis me afflavit.
- B**ACCH. Igitur quietus eris, si nonnihil intestini accipias.
- C**hor. Excita flammeas lampadas; nam advenis in manibus *eas*
- 345 **Q**uatiens, ô Jacche,
 Lucifer nocturnae initiationis,

Cum

chantes caput quatlebant. Eurip. in Bacchis vs. 185, ποτε

διεὶς χορόν — καὶ κράτη σύσσαι;

vs. 334. Εὐκατακένων] Infra, vs. 377. ἡγεμόνων idem

de saltatione.

vs. 341. οὐδὲ οἶδεν] Servus famelicus cito fennit nido-

rem porcinae.

vs. 343. Εὐχεία φλογίας] Euripides in Bacchis vs. 145.

οὐδὲ Βακχίας δὴ ἔχει πυρεσθεῖ φλογὰ πύκτας ἵνε γένθικος,
 αἰολος· Bacchus autem babens igneata flammeas piceas im-

ferula, ruit. Vid. infra vs. 1237.